

**Domoŋ asá
Pául
Pilíbbínjá–sí
ádden piá**

Magara 1

Pilíba deem toy-lé kééná ná Yonân tagît kééná, nás korana appâna masi'η dée-lé sáwe, alá Ásiya ittí'η dúo'η táas kí Roomân'η kééná, Pául yeŋa-sís nyi'ηí ná íne masîgkwă kîsul. Na in domoŋ sibaŋa soŋŋâs kee kila alás jaaruŋ'η domoŋ'η ge, na ila in-si paalíti Pául ása kila kwa see jâykwa'η kilmá soŋŋá kee. Soŋŋâ'η ere in-si lónŋíti in domoŋ-sí alá túmná dió rímmen piá. Na Pául Pilíbbíná'η-si masîgkwă-sís assó assó kwă, asá dolla áddenŋ káwe, yé láíláná jammáila piá ásán yeŋ-sí dalullin see kwan paalí, nan dog-si guudin piékwă-le sãwgen piá, nan díen see jâŋ na miine na kilmaŋa'η pattin ila-lé kurro íní. alá Yasúa-sí kééli, Pául dog-si kwă, "Yee-sí Wúo ay-ii kakkíré piá" miin alá yee roománíná kéyé. ¹Dóná'η janí ká Pául kí Timos alá Jáásoduoŋo Jasúa'η táárikwă kan Wúo'η kwa tiyyáŋa-sí dóná kanni alá Jáásoduoŋo Jasúa'η kwa gé alá Pilíba kí tãbũŋa sanadura'η arrá kan. ²kalá'η Wúo dáin báa na dáin Lonpii Jasúa Jáásoduoŋo tullin na aapin tawrá jáwí. ³Pául'η júma asá pilíbbíná-sí júmo ká dúin Wúo-sís assó assó áminŋ kérrég abáis díen'η lóónóle kúin duwaŋa nyét-le. ⁴Biŋa-sí kwa nyét gis kérrég kí kilmá'η simminŋ duwa ellel, ⁵Dien dóná'η jabíná wúŋ ila asá ká kíbiŋan belé tullê kwa-sí kúlŋíti miin déen soog díig kuŋo-lé namaŋ attô. ⁶Iláin nás ká aluŋ Wúo ása in táári tullê-sí tuuŋa dáin dió, bán pii namaŋ sîn bírnyân diŋ agé kí ila soog alá Yasúa Jáásoduoŋo wáinŋíti. ⁷Ka-sí dom gísi áisán biŋa kwa nyét kí in dorá ain iláin ná bí dúin kiilma bain. Kí biŋan kwa nyét arrá Wúo'η tullin-sís kwa nyét arrás saríga kan miin ila dió alás túmnás aŋŋá na asá kwa-sí wúŋ see'η belé tullê arrá aŋŋélin-ii. ⁸Na aanas Wúo dúin núnŋi duo-ii ka-sí dien'η agís táárinŋe idíŋ ná biŋa kwa nyét in wéil in ná alá Jáásoduoŋo Yasúa biŋa kôil. ⁹Na in-si ŋmel ásán dienŋ joinŋi nyi'ηí ná saa soŋŋá een kí wúŋ see'η jiwŋin arrá na jarri taraas álán bí taga jarriŋa'η arrá barán ¹⁰Ná ari id báa ál bânŋa'η tullê-ii, liyán bí námá tiyyáŋa ban na lóónás ban lia Jáásoduoŋo'η sooga-lé, ¹¹bí kí Yasúa'η dorá bá sŋŋ kí warigin pis beenŋ asá Wúo-sí galaŋa na mujjé undul. ¹²Jain Pául-sí ay-si lónŋ kúin bânŋa ká wéel ásán in baluŋ uu aisa kaa eŋa kí see'η see ásá nyi'ηí álán belé tullê perra een. ¹³Ila ari'η uu'η ál eŋa, Kaldaga nyét asá toŋ kuri kaane na kwa nyét alá íné kanŋ kalŋas alá ká túmná idíŋ uu'η aŋ alá ká Jáásoduoŋo'η táári duo aŋ. ¹⁴Iláin uu'η bânŋa alá Lon piinŋ kwa gé kurro eerinŋol, álán Wúo'η belé warig kirsinŋol nán kí kali á kirsinŋolba. ¹⁵See-ii kwa díŋa Jáásoduoŋo'η belé bá kilmá'η pukkinŋ-ii, na tárrig'ŋin uu'η kirsinŋa, na kerŋa gal kí surma tullê. ¹⁶Kil kwa bá dienŋ joinŋi'η uu'η-ii ná Jáásoduoŋo'η kirsinŋa, yeŋ kalŋas ka-sí áila idíŋ uu'η kaŋŋul ásán belé tullê aáŋo. ¹⁷Kaw alá Jáásoduoŋo'η kí zalban kirsinŋa ná kí kilmá'η ser áiba, yeŋ kôili áisán kaa útóná soŋŋá káwal nii alá ká túmná aáná. ¹⁸Marraŋ ari tóg dog áiba? Ari tagît bá idi korana nyét-le ati zalban'η uu'η-ii wala gal surma'η uu'η-ii álánbá Jáásoduoŋo'η kirsinŋol, idíŋ uu'η kaa bán kilmá simmó-ii. Ee, ká bá gi kérrég kilmá simmó-ii, ¹⁹idí'η nás ká aluŋ kídienŋ júma na Yasúa Jáásoduoŋo'η kuo'η uu'η, uu aisa kaa eŋa áisán jop'ple jee ná ká soŋŋás are aŋ. ²⁰Na surma gísi álán ari á keba áisán ka-sí déen'ŋin tubu túí, marraŋ ásán naa kurro soŋŋá aŋ, niná asá kérrég ainŋ, ásán dúin jainŋ nyét-le Jáásoduoŋo-sís bagí éla ati sállá aŋ wala gal úsá. ²¹Ká-sí ari aisa tagíti déllinŋ jainŋ-lé bá Jáásoduoŋo-ii na wayí dúí-lé ál paide-ii. ²²Marraŋ abás Suur sállá-ii main ná á úsába, ila álbá in lónŋ alá útóná tulléŋa soŋŋá áa leenŋ walá ásinŋ aluŋba. ²³Kin'ŋin dió aŋkuŋo-sí ninŋ aáŋo? Namáis mete kin aŋw'ŋin táas-lé. ²⁴Ná wéel álán oo ná kí Jáásoduoŋo kônŋ, ila bát áisa saa soŋŋá tullê-ii marraŋ dienŋ uu'η saa soŋŋá gis tagíd-ii ásán suur sállá ainŋ ná úsúnba. ²⁵Iláin nás ká in íwo naa aluŋ-si ásán sállá aŋŋ nán kíbiŋan kwa nyét kanŋ, dienŋ jurnyúnó na kilmá'η simminŋ'ŋin uu'η see jâŋ-lé, ²⁶Naa abá ká asi keer díe-lé awŋí álán gi biŋa Yasúa Jáásoduoŋo'η íri kilmaŋa simmó inŋ

dúinj sabba. ²⁷Na ari tog alá taggîti bá ila dorá–ii alá bí kîe baij álán in lónj inná alá Jáásodunjo'ŋ belé tullê kôil, lia abá ká êl ná gi agila walagal ká díenj kabar kelámi na ká karra aŋ bá wêel ásán in aluj bí âl puttó béérél kí kuo tog ná deer arrá beer kí kilmá tog belé tullê'ŋ see jâ'y'íŋ dóra. ²⁸Náinj biŋa dorá tógdog–lé kalí á–ii tiŋba kila kwa'ŋ írí aisa biŋa tabu'ŋ kééréli. Na in uu ásia biŋa–sí díenj jáásinjo paalíti, marran biŋa–sí gal náis díenj jopónó paalíti na kin útóná nyét Wúo–lé–ii. ²⁹Idiŋ ná tullinj ila aila kanie déllinj ila ála áiba álánbá yee–sí báy, marran dog álán Jáásodunjo'ŋ uu'ŋ míinej beenj, ³⁰Na naa bí dog in táltílenj beenj inná ka–sí ila taltala tág âl bagila náis kaa inji, na naa kelbâm asá aŋj ná táltílenj indel.

Magara 2

¹Jáásodunjo'ŋ–si dalullinj bitímél, díenj jainj alá Jáásodunjo–lé baij kurro gîs nyiiti, ná déenj joiŋí júndi gî ná–ii kilmaŋa lúllá pii, bí kuo tiyyáŋa–lés báwnyinti, na suúr–sí ísten jáa na urma baij, ²Íláj ná ká saasoná sât aw áilán kilmaŋa simmó báa, nás tubu–lé ari tog baij, na áisán joiŋí saríga baij. na ásán amal tog baij na ásán ájî tog baij. ³Na ari tog dog a baba zalban'ŋ surma'ŋ addí. walgal dunjuriŋ'ŋ surma'ŋ addinj ásán donjoré beenj marran suúr dalúla beenj. Na kérrég kíenj tabuŋa–lé in abawritiba âl kwa kerŋa díelé tullé ge. ⁴Na duó bi duó díenj dió aw ná déllinj déenj suur'ŋ oro á piba na dog álán kwa kerŋa'ŋ oro pii. ⁵Aw nás amal in baij inná asá Jáásodunjo Yasúa kénjá, ⁶Bá bará Yés kéérég–si Wúo'ŋ–si siba kee, marran yé kí durú ás tiŋiba álán kí Wúo arrá ge. ⁷Marran yé déenj suur–sí in jáá ari álaáiba, namá koya'ŋ síba bawa namá in píŋí inná kuldiŋa yé déenj suur–sí dalúul piá. ⁸Ná kí bagi'ŋ dorá ilonja namaŋ way–ii, namaŋ déenj wayí káldábu'ŋ írí eŋa! ⁹Na naa Wúo namá lóóná'ŋ írí kuŋo–lé jáá namás kona kila íní alás kwa nyéttiŋ–lé írí ge, ¹⁰Naa Yasúa'ŋ kona'ŋ bagi'ŋ aldí karába sállál nyét–si kurŋo'ŋ dû uuŋul, kila alá jaawíl kaiŋ na kid alá suur'ŋ írí kaiŋ nakid alá suuru'ŋ dúu kaiŋ, ¹¹Kwa nyét síŋ kí dir in kiŋe Yasúa âl dáinj Lonpii–ii, Wúo báa'ŋ galaŋa'ŋ uuŋ. ¹²In uuŋel inná hërreŋa duldi'ŋ dió, kúinj bârŋa aila wêel, tin ila–lé âl ká díelé aánjá bí kérrég bá kí bagi baánjá na ila–lé soŋná baij annaŋ ká díenj tâs–lé á aŋba, na puttó baariŋ ásán bopónó kí kalí kalí na maale maale. ¹³Idiŋ ná Wúo alá díenj dió kee ná táári pii báí júndi nás táári–le surma baŋ na júndi gî álán ari id báa alá yee–sí kilmá simmó pii ¹⁴Ari bi ari–sí kí diŋa wala gal kí gulda as baba ¹⁵álán Wúo'ŋ dogólá'ŋ sera lóó'ŋ wari kwã baŋ, kaŋtiŋa kwã'ŋ jittiŋa'ŋ dió baŋ, náŋ duldi'ŋ dió in búlmóla inná hperreŋa bí kila kwa'ŋ ugula–sí jaiŋ'ŋ domoŋ'ŋ ere bawíti ila dió asá bí duldi–siin berrinjel inná hërre. ¹⁶Naa bá ilaiŋ báa na ká bá síŋ sibe umónj ásá Jáásodunjo'ŋ soog–lé tusu âm. ¹⁷Idiŋ bá síŋ in paalí kúinj kurro nyét na dúinj táári há ála á júŋoba, bí díenj see jâi bá in lóónj ná dol ná táári Wúo'ŋ–ii dél, Naa annaŋ kúinj kewa búŋitíyá in dol'ŋ írí bá gí síŋ nyorre eenj námá gîs nyorre áa kwa nyét arrá. ¹⁸Na naa biŋa–sí kí ila dorá aw náí kimaŋa simmó inji námá arrá kilmaŋa pattá kã. ¹⁹Timosiŋ kí Akuro Ditas abá in yé–ii alá Lonpii Yasúa kôil álán eenj, ká naa dakki álán–si Timos–sí áiddeŋ áa, álán gi dog kurro eeriŋol abá díenj arka dûilé paago. ²⁰Ílain ná íne duó id ná yé péllét á keba, na âl kí see'ŋ see dúinj oro pii. ²¹Kwa kerŋa bá kíenj tááriŋá'ŋ dóra kãila na Yasúa Jáásodunjo'ŋ tááriŋá'ŋ oro kí díenj ába. ²²Marran bí baluŋ–si Tismos ay–si pulŋí kí ila dorá âl yé táári piá asá Jáásodunjo na Wúo'ŋkwê–sí kí bagi táári piá, na ká kí kîe belé tullê'ŋ uuŋ táári arrá káa. ²³Na táári–sí bá in piá inná alá kwê kí déenj báa táári kawe, na naa ká ay gelsi áisán yee–sí áddeŋ áa ila

dio abás ká in íwoútóná ay–ii dúítíá áy sán kaa iní. ²⁴Na ká ása kí Lonpii'η kurro puttó aη ká dog taga álán díe–lé éla naa dakki. ²⁵Kaa báis in lónj álán bát tullé–ii áísán dúínj bára Epararodos–sí áddeη áa. Duó alá táárí arrá kaw na alá Wúo'η táárí–le arrá kaldaga kaη, na ál dog duó itti alá díeη lóo–le kíirél alá bí áddeη báa áísán kaa kúínj útóná kiláinj oro pii alá ká wéel. ²⁶Idíη yee–sí bát–sí taarín–ii áílánj kwa nyét jágí na yé bát is káli idíη ná bí in kelbáme ál yé wajân aánj. ²⁷Kí see yé wajân eηa na bát bás ittíríg sayí álán wayí. Marran Wúos déeη írí urma kééηá, marran déllínj déeη írí á kéηaba marran dúínj írí dog ása kééηááísánj kaa kilma'η sonderog bára'η írí áis nyíiba. ²⁸Ka–sí úmmánj áisa ila–lé soηjá tíríηje lia abá bí yee–sí asi keer bagilo, áílánj kíeη arrá kilmaηa pattá iní, na ka–sí ná–ii iske suúr kóro. ²⁹Lii Lonpii–lés kí kilmá'η puttínj soηjâ bitíré. Na kwa inná yee–sí soηjâ bagí baw. ³⁰Na yé Jáásodunjo'η táárinj wúη dákkin–sí piyá álán wayí. Iláin ná yé déeη jainj miine–lé jáá áísánj kaa jányínj ila nyíínj áisa bí kíeη korola áisbányínjiba.

Magara 3

¹Wárigínj see'η see kuηo: Na ila–lé soηjá kúínj bârηa, Lonpii–lé kilmaηa pattá bây. Kaa wu tóg áisiba áísínj ila–sí tÿy awí áisa waar rimmenj áa na bí bánj táráásínj banj abá ká inná lanj áa. ²Kila kwa–sís núnj benel alá in dänníeηa gé inná ásaηa. Na alá útóná jittínj kawe na asá suúrjâ'η jede–lé kúítío. ³Kiηo–sí ná yee–sí áiba alá jedde seekuηo kéndéli idíη ná kí Wúo–sí kí kéeη ku'o'η dorá bagí kaw, na dáínj jain'ínj íris tusu kaam ila asá kí Jáásodunjo Yásuaη kirsínj, kí kila jeddeηa'η sùbuηa paal'ínj ere–lé tákkeη ás kindelba alá káínj suúrjâ'η írí káwe. ⁴Na kí see'η see ká básínj kila áádéηá–le tákkeη eηa abá nínj duó keer kéηé ná déeη tabu'η in jáwritíeη–ii ása sibbe kee ásanj sùbuηa paal'ínj ere–le tákken indel. Ká máánj–sí sibbeηa kila–lé soηjá aínj ásanj kí ila dorá aari. ⁵Kaa aíla kaarínj soog oson na iis–lé namá–ii kándé, ká kí daarínj Israílinjâ–le aη, Binyamínínjâ'η órré'η kwa–lé, alá kí kewa Híbro séér aη; na ká dúínj jainj–lé ká kí ila dorá aánj alá Yáuda'η dáálí belé'η, in ná Parásidunjo. ⁶Na ká saa soηjâ nínj sug éérél namá nínj masígwâ–sí nínj táltíleη aw; kí ila dorá alá ká Músa'η dáálí–sí bagí awa, duó á keba álán taga dê–lé ari kurro'η ráánj. ⁷Marran útóná kila nyét alá mat ká dúínj tabu'η in awritíeηi ála mat paideηa gé, na Jáásodunjo'η wu'η tabu'η in aá kila útóná nyét ál júrusa gé. ⁸Na ila–lé soηjâ ari bi ari báis júrusi, asá kúdúínj Lonpii Yásua Jáásodunjo temen'ínj jalunj appû arrá áa. Déeη wú'η útóná nyét iyo, namái kaa kila útóná júrusa gé ásanj Jáásodunjo–sí oomé. ⁹Naa álán déeη aη ká naa wárigínj dúínj suúr'ínj ás aηba, kí dáálí'η bagí'η dorá aánj, marran naa ila wárigínj–sí aínj aíla kí Jáásodunjo'η see jâ'y'ínj dorá kaníe wárigínj ila alá Wúo–lé kee ná úndul asá kí see jáytiél. ¹⁰Wéel ásanj jáásodunjo–sí alun na ásanj kila kurro ummónj asá yé kie sállá eηa na álán kéeη wáínj ka–sí dog wáínjólal álán in eeη inná yee–sí déeη wayí–le. ¹¹Idíη ásanj wayí–le awla ná jainjâ–lé ari. ¹²Beera–lés jawínj ká in á ámínjba álán nyóggótog in eηa niná Jáásodunjo ká in wu–sí tabu'η–sí anni ná aw ásanj ila beera–sí ummó ná undí ná dúínj oloη eeη Jáásodunjo Yásua kôil álánj ila–sí áa. Namá idíη–ii ná–ii yé kaa–sí júndí ná déeη oloη aη. ¹³Bârηa, ka–sí in áis lónjba ása dúínj beera áge marran ari tog ál aw aíla júndí náis útóná kila yñtíyá alá dúínj karí'η ere uηje ná tabu útóná kiláinj ere awítí alá dúínj tabu'η ere uηje. ¹⁴ká wárig–sí beera'η ere awínti ásanj kôs éla, na ila Wúo'η táárí–ii alá kí Jáásodunjo Yásua'η dorá jainj iri'η–le karío. ¹⁵Kí kwa nyét ál kí kuo appá keηa, ásanj amal tog inná'η kaη; marran abás díeη díó kwa díηa amala kergel kaínj, Wúo báisínj koranη seeηa paalí. ¹⁶Na naa in lónj

álán dáin dorá puttó kâi ná koo ná uu'η see—sí kari kúlíti ál kelkâmi. ¹⁷Ka—sí gî kari búlo nyétin kúin bârηa, na bálpúnólas kila—sí álbá jaiη ila kaiη álbáis kí kwa kila kíeη jaiηa wóyo'η—sí sáye na yeeη bá kíeη kidoηa'η oro kawē. ¹⁸Na galaηa kid kawē asá tabu'η túi kaiη, na kíeη tabuηa bá duldí'η útóná—le kayé kila kíeη jaiηa wóyo'η—sí sáye, na yeeη bá kíeη kitona'η oro kawē ¹⁹Na yeeη útóná kiláin galaηa kawē alá námán inlón asán díeη íris tabuηas túyal. Na kíeη tabuηa—lé bás déllin duldí'η útóná kaiη. ²⁰Marraη kí dáin baru jaawíl kee, na kí dáin jopónóduηo Yasúa Jáásoduηo—sí ²¹Bá kaan masatawre kaan. álán jaawíl búújó, yé asá káin suúrñá'η nyokkéηa—sí jáinó ná in piá inná déeη suur galaηa'η kí kila kurro alá yee—sí kurro inná álán útóná nyét—sí dorool piá ná déeη dóηa tie.

Magara 4

¹Na naa kúin bârηa aila wéel, naη gîs díeη'in taarín—ii, na bí dúilé in baluη in dekke, áw nás Loηpii—lé puttó búyi kúin kondóná. ²kurro'η janí na ká Yúdia na Sintika—lé in wéel asá yeeη suur belé tog kaiη, namaη see jáy kwá nyét in nála. ³Namaη jí dog kúin mániηa'η máni asán kin yáaηa aw—sí jányin—ii idin ná kíeη arrá saa soηñá kúnyújó asán belé tullê—sí kwa—lé kaagó, namaη kí Kilmeniη namaη kúin bârηa nyétin alá kíeη táari arrá kawa, alá kíeη kona jaiη'in Dombore—lé rímmen iní. ⁴Na áw ná kérég Loηpii—lé kimaηa pattá béel. Na dog áisán asi keer waa áw ná kilmaηa pattá béel. ⁵Duo bi duo—sí bundí ná déeη bugilin jágil. Loηpii naa dakki úndul. ⁶Ari tog dog'in is ken abeeηba. Marraη útóná nyét—lé kí júma, na dawa'η jelló—sí kí assó jáa, Wúo—sí kíeη jηoηa baw, ⁷Na Wúoηa aarín alá duldí'η riηa nyétin íri kee kíeη kilmaηa na tabuηa jaan kí Yasúa Jáásoduηo'η dorá. ⁸Na dúin belé kari kwan—lé, kúin bârηa kíeη tabuηa kí útóná kilas pis baa alá seeηa gé. Na bagi'η ge na terereηa gé, na alá tiyyáηa gé, na alá joiní'η gé na alá awsa'η jiní'η gé, na alá tullé ge, na alá mujjé já'η ge. ⁹Innálaη útóná nyét áisbá ká awli na aisa biηa waa na dúi—lé kilbâmi na bagila gî ná ká awa, Wúo asá dóηa úndul bân kíeηaη baη. ¹⁰Pául Pilípiñá sí assó kwá: Ka—síLoηpii'η íri gi kilmá saa soηñá simmó—ii aisa naa kari'η díeη tullin báwli. kí see bí aila íri baá, marraη paraga ás bañába áisán díeη tullin búkni ká in belé—sí in á ámiηaba aisa kaa ari wari—ii. ¹¹Ká útóná—sí nyét—sí íwi nás kí ila giina ibíti asá aij. ¹²Ká aluη—sí dúin jaiη ay—ii ál pagiri aη, na dúin jaiη ay—ii abá kawâj aη. Ká in bútu—sí íwi—sí ká naa lóo bi lóo bás kí giine ibíti, annaη gî dio pissi annaη duur aη, annaη—sí ótóná soηñá dóηas aη wala gal—sí nussa aij. ¹³Na ká taga ari bi ari—sí kí Jáásoduηo'η dorá bán áa aila kurro iní. ¹⁴Marraη ari'η tullê bá ila—ii, aisa bí kaa bá nyin—ii aisa kaa kí dírróna tie. ¹⁵Na Pilíbbiñá baluη—sí miín aá ká uuηa nás belé tullê—sí táari aw, miín asá ká Masadúnia—sí undí, masíkwá á kaiηba áisán kaa dóηa kabía. ¹⁶Janí na jâi—lé déllin bá bí bañá náis dóηa babí, namaη dogalá ká Tisoloníki aañá bí aisa kaa lóóná díηa'η dóηa áddeη bawin—ii. ¹⁷Ila dio asá ká ari dóηa á aañába marraη ká in belé—sí idin á ámiηba ála dol wêl marraη bá wéel áisán kíeη duléñá ká nyial. ¹⁸Kaa ari bi ari gî búlón aisa áddeη baa, naa asá ari tog dog wari ás aijba iláin nás Epaporos—ditaη kilas dola iní aisa bí kaa áddeη baa. Na yeeη in lóná inná gubboηa murrelaη, asá Wúo—sí tawrá kawie ila ál yé kôil na alá yee kilmá simmó pie. ¹⁹Na dúin Wúo áilán kí Jáásoduηo Yasúa'η galaηa'η dorá ari bi bari iní ál bí bôil. ²⁰Galaη kalá'η díeη Wúo baa'η ge namaη nîη kaiη. Ee yáa. ²¹Dóηa'η janí kari kwan Wúo'η kwa tiyyáηa nyét—sí alá Jáásoduηo Yasúa'η ge dóηa baní. Na bârηa alá kíeη kaiη dog gî dóηa kanniá. ²²Wúo'η kwa tiyyáηa nyét gi biηa dóηa kanniá, na soηñá'η ere kila alá ába kuri Kaisâr'in toη'in kwa gé. ²³Na áw ná Loηpii Yasúa'η tullin kíeη baη Ee yáa.

